Adı : Soyadı : No :	**ÖĞRENME ÇIKTISI TEST SORULARI**	**Sınıf:** 7
	Doğru: **Yanlış:** **Net:**	**Öğrenme Çıktısı:** 731

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER: Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Olmasını Sağlayan Politikalar

1) Osman Bey döneminde Doğu Roma sınırında bir uç beyliği olarak varlık gösteren Osmanlılar; fetihlerini zayıflayan Doğu Roma yönünde yoğunlaştırmış, Ahi teşkilatının desteğini arkasına almış ve diğer Türk beylikleriyle çatışmaya girmemeye özen göstermiştir. Koyunhisar Savaşı ile Bizans'a karşı önemli bir askerî ve siyasi başarı elde edilmiş; İnegöl, Bilecik ve Yenişehir fethedilerek beylik hızla sınırlarını genişletmiştir.
Bu parçada anlatılan durum dikkate alındığında, Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede güç kazanmasında aşağıdakilerden hangisi doğrudan etkili olmuştur?
A) Anadolu'daki diğer Türk beyliklerini askerî güç kullanarak sınırlarına katması
B) Jeopolitik konumunu doğru değerlendirip batı yönlü fetihlere ağırlık vermesi
C) Gayrimüslim tebaanın can ve mal varlıklarını hazineye aktarmayı hedeflemesi
D) Yönetim teşkilatlanmasında Doğu Roma kurumlarını aynen sürdürmeyi seçmesi

2) Osmanlı Devleti, fethettiği yeni coğrafyalarda kalıcı egemenlik kurabilmek amacıyla Anadolu'dan getirdiği Türkmen topluluklarını bu topraklara yerleştirmiştir. Göç ettirilen bu nüfus sayesinde boş ve işlenmeyen araziler tarıma açılmış, yeni köyler ve kasabalar kurularak bölgenin imarı sağlanmıştır. Ayrıca buralarda yaşayan halkın can ve mal güvenliği güvence altına alınarak asayiş temin edilmiştir.
Buna göre iskân politikasının Osmanlı Devleti'ne sağladığı katkılarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>varılamaz</u>?
A) Boş arazilerin üretime kazandırılmasıyla vergi gelirleri artırılmıştır.
B) Fethedilen sahaların güvenliği sağlanarak idari hâkimiyet pekiştirilmiştir.
C) Gayrimüslim toplulukların zorunlu göçe tabi tutularak bölgeden uzaklaştırılması sağlanmıştır.
D) Göçebe nüfus yerleşik hayata geçirilerek yeni yerleşim merkezleri oluşturulmuştur.

3) Orhan Gazi, Bursa Kalesi teslim alındığında tekfurun veziri Saroz'a kaleyi neden teslim ettiklerini sormuştur. Saroz bu soruya karşılık: *"Sizin devletiniz günden güne büyüdü. Bizim yöneticilerimiz ise ağır vergiler koydu, adaletsizlik altında ezilir olduk. Sizin idareniz altına giren köylerin halkı rahat etti, huzur buldu. Biz de o huzur ve adalete heves ettik."* cevabını vermiştir.
Saroz'un bu ifadeleri, Osmanlı Devleti'nin uyguladığı hangi yönetim anlayışının fetihleri kolaylaştırdığını kanıtlar?
A) Halka hoşgörülü ve adil davranmayı esas alan istimalet politikasının
B) Konargöçer unsurları zorunlu iskâna tabi tutan yerleştirme siyasetinin
C) Bütün yetkileri hükümdarın şahsında toplayan mutlak otorite kuralının
D) Denizlerde mutlak hâkimiyet kurmayı hedefleyen denizcilik faaliyetlerinin

4) Osmanlı Devleti'nde gaza ve cihat anlayışı; İslam dininin yayılması, korunması ve yüceltilmesi yolunda gayrimüslim devletlere karşı yürütülen askerî ve manevi mücadeleyi ifade eder. Fatih Sultan Mehmed, Trabzon seferi sırasında aşılması güç sarp dağları yürüyerek geçerken yanındaki elçinin *"Bir kale için bunca zahmete katlanmak reva mıdır?"* sorusuna, *"Bu zahmetler toprak için değil, elimizdeki İslam kılıcının hakkını vermek ve Allah rızasını kazanmak içindir."* cevabını vermiştir.
Fatih Sultan Mehmed'in bu sözü, Osmanlı fetih hareketlerinin arkasındaki temel itici gücün aşağıdakilerden hangisi olduğunu göstermektedir?
A) Ticari gelirleri artırmak amacıyla yeni kervan yollarını denetim altına alma arzusu
B) Gayrimüslim halkın inanç ve ibadet hürriyetini kanun gücüyle sınırlandırma gayreti
C) İlây-ı kelimetullah düşüncesi doğrultusunda dini yayma ve yüceltme ülküsü
D) Anadolu beyliklerine karşı askerî ve siyasi alanda caydırıcı güç oluşturma hedefi

5) Osmanlı Devleti, Rumeli ve Balkanlarda fethettiği topraklarda sadece kılıç gücüne dayanmamış; derviş ve abdallar aracılığıyla yerel halka Türk-İslam ahlakını tanıtmıştır. Bölgeye cami, medrese, köprü, aşevi ve şifahaneler inşa edilerek yerel halkın dinine, geleneklerine ve mülkiyetine müdahale edilmemiştir. Fatih Sultan Mehmed de Bosna'nın fethinden sonra ruhbanlara verdiği ahidname ile kiliselerine ve ibadetlerine dokunulmayacağını teminat altına almıştır.
Osmanlı Devleti'nin bölgede uyguladığı bu politikanın ortaya çıkardığı en temel sonuç aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yerel halkın devlete olan güven ve bağlılığının kuvvetlenmesi
B) Balkanlardaki Hristiyan toplulukların kendi istekleriyle yerleşim yerlerini terk etmesi
C) Merkezî yönetimin eyaletlerdeki mali kontrol mekanizmalarını gevşetmek zorunda kalması
D) Bölgedeki farklı etnik unsurların kısa sürede kendi bağımsız yönetimlerini kurması

6) İstanbul'un fethi öncesinde hazırlanan haritalar incelendiğinde; Osmanlı Devleti'nin Anadolu'da Ankara, Bursa ve Balıkesir hatlarına, Rumeli'de ise Edirne, Filibe ve Varna üzerinden Balkan coğrafyasına hâkim olduğu görülmektedir. Ancak Doğu Roma İmparatorluğu'nun başkenti olan İstanbul, Osmanlı mülkünün tam ortasında kalarak iki yaka arasındaki asker ve lojistik geçişini tehdit etmiştir.

Bu durum dikkate alındığında İstanbul'un fethinin Osmanlı Devleti açısından en önemli siyasi gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hazar Denizi ve İran üzerinden gelen ipek sevkiyatını bütünüyle durdurmak
B) Doğu Roma'nın Avrupa devletleri ve Anadolu beylikleriyle yaptığı ittifakları engellemek
C) Akdeniz ve Karadeniz'deki tüm yabancı ticaret gemilerine seyrüsefer yasağı koymak
D) Rumeli Hisarı vasıtasıyla Bizans donanmasını Marmara Denizi açıklarında imha etmek

7) 1538 yılında gerçekleşen Preveze Deniz Savaşı'nda Andrea Doria komutasındaki Haçlı donanması; asker, gemi ve top sayısı bakımından Osmanlı kuvvetlerinden oldukça üstün durumdaydı. Buna rağmen Barbaros Hayreddin Paşa, donanmasını hilal taktiğine uygun tertipleyerek rüzgâr gücüne bağımlı hantal Haçlı gemilerine karşı manevra kabiliyeti yüksek kadırgalarla hücum etmiş ve düşman donanmasını kısa sürede yenilgiye uğratmıştır.

Barbaros Hayreddin Paşa'nın bu zaferi kazanmasında belirleyici olan temel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ağır tonajlı savaş gemilerinin sağladığı zırh ve top mermisi üstünlüğü
B) Sayıca kalabalık kara kuvvetlerini kıyı boyunca mevzilendirmiş olması
C) Donanmanın hareket hızını ve askerî taktik kabiliyetini ustaca yönetmesi
D) Haçlı donanması komutanıyla savaş öncesinde barış antlaşması imzalaması

8) İstanbul kuşatması sırasında Haliç'in girişine çekilen devasa zincir ve Doğu Roma'nın kullandığı yanıcı grejuva maddesi, Osmanlı donanmasının şehre denizden yaklaşmasını engellemiştir. Kuşatmanın uzaması ordu içinde moral bozukluğuna yol açınca II. Mehmed, gemilerin bir bölümünü yağlı kızaklar üzerinden karadan yürüterek bir gecede Haliç'e indirmeyi başarmıştır.

II. Mehmed'in gerçekleştirdiği bu hamlenin kuşatmanın seyrine olan doğrudan etkisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğu Roma savunma hattının en zayıf noktasından vurularak psikolojik direncinin kırılması
B) Karadeniz üzerinden gelebilecek Haçlı donanmasının boğaz girişinde durdurulması
C) Bizans İmparatorluğu'nun Osmanlı ordusuyla barış masasına oturmak zorunda kalması
D) Şehir surlarının kara cephesinde yürütülen top atışlarına duyulan ihtiyacın kalmaması

9) İstanbul'un fethinin ardından Doğu Roma İmparatorluğu tarihe karışmış, şehrin surlarını yıkan büyük toplar Avrupa'da feodal derebeyliklerin yıkılış sürecini başlatmıştır. Öte yandan İpek Yolu gibi hayati ticaret yollarının Osmanlı denetimine girmesi, Avrupalı tüccarları Doğu'nun zenginliklerine ulaşabilmek için alternatif güzergâhlar bulmaya yönlendirmiştir.

Bu bilgilerden yola çıkılarak İstanbul'un fethiyle ilgili aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşılabilir?

A) Fethin sonuçları Osmanlı sınırlarını aşarak dünya tarihinde köklü değişimlere yol açmıştır.
B) Akdeniz havzasındaki tüm ticari faaliyetler fethin hemen ardından sona ermiştir.
C) Avrupa devletleri Osmanlı Devleti ile olan siyasi ilişkilerini bütünüyle kesmiştir.
D) Türklerin Balkanlardaki fetih hareketleri fethin ardından tamamıyla durmuştur.

10) Yavuz Sultan Selim döneminde düzenlenen Mısır Seferi (1516-1517) neticesinde Memlûk Devleti ortadan kaldırılmış; Suriye, Filistin, Mısır ve Hicaz toprakları Osmanlı mülküne dahil edilmiştir. Mekke ve Medine gibi kutsal şehirlerin denetimi Osmanlıya geçmiş, kutsal emanetler İstanbul'a getirilmiş ve İslam dünyasının liderliği anlamına gelen halifelik makamı Osmanlı padişahlarına geçmiştir.

Bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'ne sağladığı kazanımlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İslam coğrafyasındaki siyasi ve manevi nüfuz alanı belirgin biçimde genişlemiştir.
B) Doğu Akdeniz havzasındaki ve güney sınırlarındaki güvenlik şartları pekişmiştir.
C) Hint ticaret güzergâhı olan Baharat Yolu üzerinde doğrudan denetim kurulmuştur.
D) Avrupa kıtasındaki gayrimüslim halkın yönetime olan isyan hareketleri son bulmuştur.

CEVAP ANAHTARI VE GEREKÇELERİ

Soru No	Doğru Seçenek	Çözüm ve Gerekçe
1	B	Osmanlı Beyliği bir uç beyliği konumunda olup Bizans sınırında kurulmuştur. Diğer beyliklerle savaşmak yerine batıya dönük akınlar yaparak ve Ahilerin desteğini alarak hızla güçlenmiştir.
2	C	İskân politikasında gayrimüslim tebaayı zorunlu göç ettirmek gibi bir amaç yoktur; bilakis gayrimüslimlerin can ve mal güvenliği istimalet politikasıyla teminat altına alınmıştır. Anadolu'daki Türkler bölgeye taşınmıştır.
3	A	Saroz'un sözleri, Bizans yönetiminin ağır vergilerine karşın Osmanlı'nın getirdiği adalet, şefkat ve huzurun altını çizer. Bu anlayış doğrudan "istimalet" (hoşgörü ve gönül alma) politikasıdır.
4	C	Fatih'in "zahmetler toprak için değil, İslam dini ve Allah'ın rızası içindir" sözü fetihlerin manevi kaynağını, yani ilây-ı kelimetullah (cihat ve gaza) ülküsünü ortaya koyar.
5	A	Dervişlerin halka iyi yaklaşması, imar faaliyetleri ve din hürriyeti tanınması yerel halkın Osmanlı yönetimine ısınmasını, benimsemesini ve devlete sadakatle bağlanmasını sağlamıştır.
6	B	İstanbul, Osmanlı'nın Rumeli ve Anadolu topraklarının tam ortasında kalmış, toprak bütünlüğünü bozmuştur. Bizans'ın beylikleri kışkırtması ve Haçlı ittifakları kurması fethi siyasi bir zorunluluk kılmıştır.
7	C	Barbaros Hayreddin Paşa, sayı ve top bakımından dezavantajlı olmasına rağmen rüzgârdan bağımsız kürekli kadırgaların çevikliğini ve hilal taktiğini ustalıkla kullanarak galip gelmiştir
8	A	Gemilerin karadan Haliç'e indirilmesi, Bizans'ın zayıf ve korumasız kabul ettiği Haliç surlarını hedef almış; bu durum savunmayı çökertip düşmanın manevi direncini kırmıştır.
9	A	İstanbul'un fethinin; feodaliteyi sarsması, yeni ticaret yolları arayışını başlatması ve Rönesans'a zemin hazırlaması onun evrensel ve dünya tarihini değiştiren bir olay olduğunu kanıtlar.
10	D	Mısır Seferi; Doğu Akdeniz, Suriye, Filistin ve Hicaz'ı kapsayan bir doğu seferidir. Bu zaferin Avrupa kıtasındaki iç huzursuzlukları bitirmesi gibi bir sonucu ders metinlerinde bulunmamaktadır.